

SLOVENIJA.

List 44.

V petik 1. Grudna

1848.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petik. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Jugoslavjanstvo.

Ako mi tečaj našiga pretečeniga zbora bistrim pregledu podveržemo, vidimo, da je njegov nar imenitniši čas tisti, kader je naš Hervaški narod zahtevanja (terjanja) Serbskiga naroda za svoje spoznal. Ta sklep je položil temelj (fundament) prihodne zaveze Hervaško-Serbskiga naroda; perdobljena je krepka in važna volja za utemeljenje južniga Slavjanstva, in važno in imenitno delo zgodovine — izobraženja človečanstva — je začeto.

Narodi, katerim je hudi udes (osoda) zgodovine svetá vse odvzel, kar bi jih bilo opomniti moglo, da so bratje ene kervi, sinovi ene matere, in katerim nič ni pustil, razun jezika, kteriga jim odvzeti ni mogel, — tisti narodi so se po toliko stoletjih spet kakor bratje spoznali, roke si podavši.

To spoznanje samiga sebe in svojiga sorodstva ni delo prazniga naključja, ni izhod (rezultat) materialnih interesov; ampak je dušna potreba, je sad organičniga izobraženja in razvitja narodniga življenja.

Izbujenje sorodnih narodov slavjanskih na Jugu in njih združenje — naravni nasledik narodniga sorodstva je ostala prazna želja in trud nekterih rodoljubov, dokler ni močni duh našiga stoletja tudi na naše vrata poterkal in nam približanje odločniga časa za naše bitstvo (existence) naznanil.

In v resnici, zbrani Serbski narod na svojim zbirališčih 13. velkiga travna in zopet narod Horvaški na svojim mesca rožniga cveta deržanim zboru sta želje vsih spolnila, kateri ljubijo svoj narod, ker sta proglasila zavezo Hervaško-Serbskiga naroda, in tako svoje bitstvo zavarovala.

Od sklenjene zaveze teh dveh narodov se nova doba zgodovine podunajskih Slavjanov začinja, se začinja delanje naroda na polji zgodovinskim.

Ako s pazljivim očesom spremimo to, kar se je od novo sklenjenje zaveze na Jugu dogodilo, vidimo, da je krealiziranju Slavjanstva ta zaveza veliko doprinesla; ker razun tega, da je ta idea Slavjanski vzajemnosti in bratovske ljubezni clo do preprostiga naroda prešinila, je bla ta zaveza spasonosna (osrečivna) in rešivna tudi v ozir našiga dušniga in materialniga obstanka.

Kader je občni sovražnik eniga zaveznika pogubiti žugal, je tega sovražnika drugi zaveznik razbil; in kader se je zopet drugi zaveznik v silni nevarnosti znajdil, je perhitil brat njegov na neprijatelja, in s tem otel svojiga brata. Nikar ne varajmo (goljufajmo) sami sebe in drugih, ampak spoznajmo resnico, da se imamo sklenjeni zavezati Hervaško-Serbskiga naroda zahvaliti; da ni v tistim nevarnim času, kader je naša domovina brez glave in zaštitnika (varha) ostala, — mislim mesca rožniga cveta, kader se je naš ban kakor vodja narodne deputacije v Inšpruku mudil, — hudosrečni Hrabovski kakor novoizvoljeni kraljevi poročnik v domovino našo prederl, in da ni dokončal tistiga peklenskiga dela, katero nam je blo po Madjarskih in tamošnje kamarile zapletah (intrigah) namenjeno. Stem, da so Serbi navale Hrabovskiga na Karlovec junaško odbili, so rešili oni sebe, so rešili tudi Hervate, svoje zavezničke.

Ako to zavezo zopet v oziru naših Serb-

skih bratov pregledujemo, vidimo, da so koristi velike. Kadar se je Serbski narod, narod junaški, uspehan od tolkiga napada, v nevarnosti znajdil, in zmeraj perčakoval tisti trenutek, kader bo ljuti (razserdeni) tripoti močnejši sovražnik z vso svojo močjo na njega zavalil, in njegovo tolikrat ovenčano in prepevano hrabrost na rešivni bor poklicat: takrat se je naša vojska razsula v sovražnikovo zemljo, in ga prisilila, se iz rodovitnih poljan Bačke in Banata nazaj proti Budapešti potegniti: Z napadom naše vojske na Oggersko se je našim Serbskim bratom delo olajšalo, in slavna zmaga se je zagotovila.

Ako se ravno koristi, ktere iz tega vzajemniga pomaganja in zedinjeniga vojskovanja proti občinskemu sovražniku, v prvi mah zde samo materialne; vendar zamoremo skazati, da so toliko dušne, kolikor materialne.

Narod Hervaško-Serbski začinja zopet imeti eno zgodovino, začinja stopati na glediše sveta kakor en narod, in tako zverševati ideo vseslovansko. Pri vsem tem pa, da je ta zaveza tako rešivna; moramo vendar spoznati, da še ni tako terdna, da bi vsem nesrečam vbežati zamogla.

Mi smo se od te zaveze na tanjko pogovorili in jo z delam poterdili, pa ona zamore vendar le za zdajne viharne čase dovoljna biti; kader pa enkrat mirni časi postanejo, kader razjezeno morje časa utihne pod popolno pravico: takrat se moremo bati, da bodo tiste zaveze, ktere bi nas kakor narode v deržavnemu pomenu združiti mogle, marveč oslabele, ja da jih kako hudo naključje clo raztergati zamore.

Proglasili smo z gromovitim kričanjem razveseljeniga ljudstva zavezo, načina in osnove te zaveze pa nismo poravnali.

Začeli smo delo veliko, al doveršili ga nismo.

Veliko se še na eni in na drugi strani znajde ljudi, kateri mislijo, da je to proglašenje zaveze delo samo tistiga trenutka, in da, kader ta mine, tudi zaveza razpasti mora.

So ljudje, kateri terdijo, da naj bo ta zaveza le kakor braniteljna (Schutz- und Trutzbündniss) in da naj neha, kakor hitro bo vojska končana. Ta misel ne vlada samo v neklih krajih naše domovine, ampak tudi mnogi drugih bratov Slovanskih in vsi ptujci tako mislijo.

Če torej želimo, da bo ta za nas osrečivna in za naše obstanje rešivna zaveza stanovitna, nam mora prvo in poglavitno delo to biti: da v zastopnosti z Serbi in z bratmi Slovenci, ktere geografička lega in narodni dobički k združenju z nami silijo, izdelamo osnovo jugoslavjanske zaveze.

Zares, če kdaj, je zdaj zadnji čas, da o tem imenitnim delu raditi počnemo. Čez kake dni se bo v Kromerizu zbor začel, tam bodo pretresali zadeve posameznih narodov carevine do osrednje oblasti (Centralgewalt) in do družih narodov; bodimo pazni, da se nam naša narodna sloga in edinstvo ne razruši. Na nas je ležeče, če hočmo kakor eden jugoslovanski narod stopiti v zavezo slobodnih narodov Avstrijskih, in tako važno tisto mesto posesti, katero nam je v te zavezni namenjeno, al pa kakor majhni narodiči brez moči. Zato nar pred zdelajmo, kako se bomo Južnislovani med seboj obnašali, potem naj pa delajo naprej delo federacije Avstrijske.

Mi mislimo, da bi se to delo nar boljše začelo, če bi se od strane naših bratov Serbov in Slovencev nekoliko mož, kateri obče zaupanje naroda uživajo, in kakor kaka avtoritet v narodu svojim veljajo, z znanimi našimi možmi o zjedinenju Jugoslovanskih dežel in njih zadeve k osrednji oblasti posvetovali. Tako posvetovanje bi bilo podobno nemškemu „Vorparlamentu“, kteriga bi perpravljavca zdajniga Nemškiga osrednjiga parlamenta imenovati mogli. Čas in kraj posvetovanja bi mogel tisti odločiti, kteriga bi ti odločeni možje pooblastili.

Nadjamo se, da bo naš predlog odmev našel v rodoljubivih srcih naših sorodnikov in zato ga perporočimo svojimu občinstvu.

(Slav. J.)

Zakaj se mi Slavjani ne poganjamo za tisto deržavno osnovo (ali ustavo), ki se imenuje republika?

(Iz Moravskih novin.)

Sovražniki naši, in tacihi imamo, žali Bog! tudi med sabo dovelj, so nas na vse kraje grajali, in težko se gerdo ime dobi, ki bi ga nam ne bili izdali. Nar bolestnejši pa za nas, in tudi nar bolj zvižčno od červicov je bilo, da so nam odrekovali željo svobode. „Vi Slavjani“, so rekli oni, „ste rojeni za sužnost, Slaven sind Sklaven“. Mi smo odgovorili: „Poglejte na Poljake, ali so kedaj jenjali kri prelivati v boju za svobodo proti trem vladarjem.“ Rekli so na to: „Bijejo se za svobodo, ali ko bi jo imeli, bi si je ne ohranili zavoljo nesložnosti svoje“. Smo pokazali na Serbe, na Černogorce, Hervate, ali zastonj. Smo jim pred oči postavljali, koliko da so se Čehi in Moravani podstopili za svobodo v vseh časih svojiga narodniga življenja, in da še ljutih in grenkih dve sto let ni premoglo prenarediti in odptujiti jih. Ali zastonj. Slavjan pre ni za svobodo. Mi jo pa rečemo, da ravno Slavjan nikdar sužnosti poznal ni, in Palacky, slavni spisatelj česke zgodovine to dokazuje; njegove besede so: „Slavjani, ki so po izviru vsi bili Serbi, t.j. eden drugimu v rodu, so bili tudi med seboj vsi ene in taiste osebnosti svobode in taistih političkih pravic deležni, tudi niso drugiga razločka stanu poznali, kot kateri se z razločkam premoženja, dušne moči, omikanosti in znajdenosti povsod oznanjuje. Med njimi ni bilo ne gospodov ne hlapcov, ravno kakor so tudi zvunajnikom in clo jetnikom v vojski doblenim, čez nekoliko časa radi dajali popolno svobodo in deržavljansko pravico. Viža (način) občne vlade je bila patriarhalna in v svoji podstavi čisto demokratiška; za opravljenje deržavnih reči so se na zborih od vseh rodovinskih starost (starošin) zbirali lastni uradniki, ali na čas, ali za celo življenje, ali clo dedično, z raznimi imeni. Že leta 552 pravi gerski pisatelj Prokop Cesarienski, da Slavjani nimajo skupniga vladarja, ampak da od nekdanj po demokratiško žive.“

Ravno to potrdi za njim Cesar Mauricius (l. 582—602) rekoč, da za svojo svobodo veliko skerbé, in tudi nad sabo vladarja ne terpé. Cesar Konstantin Porfyrogeneta (l. 946—959) spričuje, da slavjanski narodi drugih gospodov nimajo, razun starih županov. Widukind pravi, da so oni rajši reve vsaciga plemena preterpeli, kot zgubo svobode, in da kakor je Nemcam le za razširjanje njihniga gospodarstva, tako je Slavjanam le za ovarvanje njih svobode

skerb bila. Detmar Meziborski († 1018) spriduče od Luticov (slavjanskih) de nimajo nad sabo gospodarja, ampak de se pri njih vse narodne zadeve na občnih zborih po složnosti glasov poravnujejo. Osebna občna svoboda in enakost vseh državljanov pred postavo so bili podstavní razznami staroslavjanskiga politiskiga življenja. Tako Palacky.

Tudi za našiga časa imamo izgled pri zdonavskih Serbih in Černogorcih, pri katerih ne najdemo nikakoršniga razločka stanov. Nedvomljiva reč je, de kakor vsaki rod svoje lastne lastnosti in svojstva ima in taiste unuk od deda dedva (erbt): tako se tudi celi narod z nektero rečjo od družiga loči in razznati da. Slavjan ima gotovo nekaj na sebi, kar nima ne Nemec ne Roman, in nasproti tudi njemu manjka marsikaj, kar se pri družih najde, in tako tudi biti mora, zakaj drugači bi človeštvo nobene zgodovine imeti ne moglo, to je, bi bilo vedno le ponavljanje taistiga djanja kot p. r. pri čebelah in družih živalih, ki tudi marljivo, na videz čudne in umetne reči delajo in tudi v družbi živijo.

Človeštvo bi ne moglo biti eno telo, zakaj telo je sestavljeno iz različnih udov; in noben ud ni drugimu enak; in vendar v neenakosti in ravno za voljo te različnosti so eno. Kakor so pa na človeškem telesu nekteri udje eden drugimu v rodu in bližji kot p. r. občutki, persi in pri njih zopet nektere edinstva ali sostave kot p. r. persti itd., tako je razdeljeno ali razudjeno človeštvo v narode, plemena in rodove. Edinost in različnost njih se sploh spoznava po njih jezikih. Tako imamo po Evropi jezik Slavjanski, Nemški, Francozki, Španski, Angleški, Švedski, Danski, Madjarski, Gerški, Turški, in v Slavjanskim so poglavitne veje: Ruski, Polski, Čeho-Moravski, in Ilirski, in vsak ima zopet svoje narečja in podnarečja. Kakor se vsak rod, pleme in narod v jezik zedinjuje, tako tudi sploh v drugi po navadi skrivni reči v svojim jedru. To skrivno jedro klije v njemu in raste in se razklada kot drevo, in posamezne osebe so kot vejice in listiki njegovi. Malo kateri narod umi to svoje jedro izreči, ali čuti ga in se mu podverže kot svojimu bogu. Po tem čutu se vse ravna v narodu, ako ima mir od zvonaj in ga sovražnik v njegovim razvitju ne moti.

Ako se tedaj narod za svojo narodnost poteguje, brani svoje jedro, in ravna po svoji veri, in ako bi tega ne storil, bi razodel, de sam za sebe ne mara, de sam sebe gubi, in zameta, kar je gotovo sramotna in nevredna reč. Održanje tega jedra, čigar razsnovi (razvitju) nič na poti ni, se imenuje „Svoboda narodova.“ In tako zamore vresnici svoboda eniga naroda drugačna biti, kot svoboda drugiga. Strani tega jedra so sploh vera, svoboda, pravica, deželni red in vpravna, zadržanje, jezik, šege itd.

(Konec sledi.)

0 razmeri med Slovenci in Iliri.

Zloga! Zloga! je zdajni glas vsih iskrenih Slovanov. Nam Slovincam se tudi s to besedo govori, in ne samo zato, de bi se med seboj bolj soedinili, temuč opominjajo nas tudi, se z Iliri združiti. Gotovo so nam med vsimi Slovanskimi narodi Horvatje ali Iliri nar bližji; in če s kterimi, nam z njimi tesneji zaveza pred drugimi kaže. V ti reči pa je vonder nekoliko več pred prevdariti, in sicer:

1. Narpopred je treba, de smo Slovenci med seboj prav soedinjeni. V duhu je sicer med nami že veliko edinosti osnovane, v djanji pa še ne toliko. Sicer bo sostavo cele Slovenije vladarstvo z državnim zborom vred izpeljalo po večim, in deželni zbor bo vse ustanovil tudi po manjšim, pa ležeče je nar več nad Slovenci samimi, to sostavo napeljati, in ložji mogočo storiti. Slovenski časopisi so v to že veliko storili; že so bolj jezik soedinili,

in omikali, in na vsih straneh rodoljubov zbudili. Slovenske družtva so k edini Slovenii že veliko pripomogle; pa še več bodo storile, ako med seboj v tesneji zvezo stopijo; one v skupšini, kakor tudi njih udje po deželi razkropljeni po samim, bodo tudi za naprej priprosto ljudstvo bolj izbudile, in o njegovih zdajnih zadevah razjasnile. Zlasti pa tudi šole za edino Slovenijo so koristiti v stanu; to de ne po tisti poti, kakor dozdej, ko so Štajerski in Primorski, Krajski in Koroški otroci vsaki iz družih bukev se učili. Treba bo za šolske bukve se bolj soediniti — ali prav za prav, se za vse tudi za nižji šole še te preskerbeti. Na Krajskim so večni prepiri zavoljo čerk to storile, de smo s šolskimi bukvami manj prevideni, kakor v Primorji, kjer je bil novi pravopis že pred kakimi tremi ali štirimi letni v šolo vpeljan. Šolniki tožijo per nas, de ne vedo, kje in kakošnih bukev dobiti. — Nar popred tedej za edino Slovenijo delajmo. Po tem bo Slovenski narod skupej zamogel svet in sklep storiti, kako in koliko se z Iliri združiti.

2. Z Iliri se soediniti, nam Slovincam od več strani kličejo. Gotovo ne bo nihče rekel de bi mi z Iliri ne mogli več prijznosti imeti, kakor z Nemškimi in Italijanskimi sosedi; zakaj oboji smo otroci ene matere Slave, in v južnih straneh bivajoči še od družih njenih sinov bolj ločeni, tedaj še bolj k bratimstvu med seboj siljeni. Tudi ste vode Save in Drave obojih lastina, in Teržaško morje obojih bregove pere. Res število nas Slovincov tudi ni sile veliko, kakor de bi sami na svojih nogah tako lahko stali mogli. Vonder kakošna naj bi ta posebnisi zveza med Slovenci in Iliri bila, se zdaj še ne da lahko izreči; deželni zbori, ko bodo enkrat po ustavi napravljeni, bodo v ti reči sodili.

3. Eno pa vonder je že zdaj izreči. V kakor koli tesno zvezo naj Slovenci z Iliri stopimo, vonder taka ne more biti, de bi mi med njimi popolnoma zibnili ali se vtopili. Pravijo nam sicer: število naše je malo, zgodovine nimamo, duh naš je z Iliri po natori eden. Pa število ne zadržuje Moravanov, de nočejo biti s Čehi čisto eno; ne sili tudi Serbljanov, ki se s Horvati vkup' zoper Madjare bijejo, svoje lastne skupšine pustiti; Poljak in Rusin v Galicii hočeta biti tudi vsak zase. Naše število pa vonder ni posebniga manjši od Moravanov, Serbljanov in Poljakov. Zgodovine imamo Slovenci tudi dosti; in sicer ne samo v prvih časih, ko še nismo prišli pod nemški jarm, ampak tudi pozneji. Celjski knezi ali ne gredo k Slovenski zgodovini; Ravno tako boji naših prednikov s Turki — zlasti slavni dan pod Siskam? In zdajnje vzdigvanje Slovincov? Pa tudi duh Slovincov, ako ravno pobraten s Horvatam, je vonder sam svoj; različin jezik to priči, ki ga že priprosti naš seljan še le preveč na tanko razloči od Ilirskiga; in v dosti rečeh drugačno življenje to skazuje. Zlo pravišati bi bilo, kaj bi naši seljani po deželi rekli, ako bi se jim namesti Slovenskiga pa Ilirski jezik v šolah in kancelijah vpeljal. Nikar ne čislajte učeni Slovenci materniga lepiga jezika manj, kakor ga priprosti seljan ljubi. Res de se zna Slovenska beseda, ako se bolj omika, Ilirski bolj upodobiti; soenačiti z njo se pa ne bo lahko dala, bodi si tudi, de bi ilirski jezik za učeni jezik vzeli.

Podlpski.

Dopis Ljub. slovenskemu družtvu.

Častito slovensko družtvo!

Marsikteri tudi tega kraja je že malitavna t. l. sodil, de Avstrijski državljani sploh, sosebno pa mi Slovinci slepe miši lovimo, če poslance v Frankobrod pošiljamo. Ali zaupnost v naše ministerstvo, ki nas je k temu klicalo, je nam tudi v tem vodja bila.

Zdaj pa, ko ni več nobene dvombe, de to poslanstvo nam in celotnosti našiga lepiga cesarstva neizmerni kvar navlačva, — zdaj ko nam od nemškiga narodniga zbora 27. dan

Kozoperska sprejeti drugi in tretji razdelik nemške ustave z bratobojem protila, — zdaj, ko očitno vidimo, de bi naša domača vladovničijoča (anarchische) stranka podpora v Frankobrodu zreti, in od ondot svojimu kovarstvu zavetje napeljavati zamogla, — zdaj ko tudi jači naših poslancev v Frankobrodu se nemilo plašiti začnejo o prevelikosti nam v izhodu na desni Istra, Save i. t. d. odločeniga bratomiliga dela: zdaj se mi udje Tvoji, ki 22. tega mesca v izverstni zbor priti priložnosti nimamo — in vsi drugi podpisani na ozaenjeni oglas z posebnim veseljem Tebi uverstimo, „ali če naše poslance iz Frankobroda doma klicati včiniš, — ali če za ta čas le odrek (protest) o imenovanih dveh razdelkih v Frankobrod pošlješ.“

Živo smo pa vsi prepričani, de le ustavni Cesar, zastopljeni s Svojim državnim zborom, zamorejo nam blagonosno zavezo z neavstrijskim Nemstvom osnovati.

Iz Loške doline (Laserthal) na Notrajskim 18. Listopada 1848.

Matevž Lach, Ant. Hotschever, Anton Schettina, Juri Namre, Lipe Forštner, Jakop Ule, Albert Planecki, Jur Bečaj, Jerni Černe Gašpar Ožbovt, Ferd. Korotwička, Andreas Mlakar, Mattevsh Blashizh, Anton Baraga, Blafh Potezin, Anton Germ, Andreia Kondare, Jože Čelešnik, Leonard Janeš, Martin Švajgar, Juri Troka, Joše Troka, Jovan Pačka, Gašper Kankel, Tone Baraga, Štefan Kovač, Nace Peče, Andre Žnidarsič, Dragotin Hojkar, Mathias Pulpach, Korl Pec, Anton Lah, Korl Ajholcar, Janes Dorč, Janes Kondare, Jakob Šnidarsihic, Irea Faigel, Korl Negovetič, Juri Lah, Matia Grebenc, Andri Skrabetz, Michael Pellanj, France Peče, Polde Ravnicher.

Austrijsko Cesarstvo.

Hervaska in slavonska dežela.

Novi razglas cesar. (7. Listop.), z kterim se kn. Vindišgreu izročuje popolno pooblastenje čez ogersko vojsko, je, kakor si vsak lahko misli, veliko nezadovoljnost obudil v jugoslavjanskih deželah, ker je z razglasam d. 3. Koz. ravno tista oblast Jelačiću dana bila, in nihče za prav ne ve, kteri razglas je veljaven, ali morebiti oba, de bi bila dva polnooblastna komisarja na Ogerskim. V djanji je overžen stari razglas od 3. Koz. — ali formalno ne, ker se v novimu opomni, brez de bi se ban Jelačić imenoval. — Vidi se iz tega, pravijo Novine herv. slav. dalm., de kaj takiga le od tistih pride, ki niso odgovorni. In v resnici, sej ne vidimo nikakoršniga ministerskiga podpisa, in le z cesarskim orlam so kontrassegnirani. Zakaj ni imena Resceyoviga, ali saj Vesenbergga, ali zakaj ni imenovan novi minister? — Mi smo se vzdignili samo zoper madjarski ministerij, ne pa zoper ministersko odgovornost, ki je steber vsake ustave. — Komu moramo tedaj pokorni biti, ukazam brez ali z ministerskim podpisam? Ali velja manifest, kteriga je izdal „Ferdinand prvi, ustavni cesar in kralj,“ — ali pa tisti, ki ga je izdal „Ferdinand prvi, z Božjo milostjo cesar in kralj?“ Vganite nam to vganjko! Z eno besedo, zakaj je Vindišgreu na Jelačića postavljen? To je težko povedati. Saj ne manjka Jelačiću hrabrosti in serčnosti, in junaštva, in zaslug, in znanosti, in zvestobe, in popularnosti (vljudnosti) — ja, tu imamo vzrok, ta popularnost, ki jo Jelačić ima, je dvorništvu tern v peti! in zraven tega je pa še — Slavjan! (Česke N. N.)

Ravno tako dokaže Slavenski Jug, de ni Vindišgreu ampak Ban z Slavjani Dunaj vkrotil, ter pridene:

„Ali kakšna hvala za to Banu in vojski njegovi?! —

Ta zahvala, de so z novim razglasam od 6. t. m. čisto po starim kopitu brez kontrassegnacije in z tistim uvodom „Mi Ferdinand I,

z božjo milostjo cesar Avstrijski² izdanim našimu banu brez vsiga uzroka oblast vzeli, ktero mu je podelil manifest 3. Koz. z ustavnim podpisam, ter ga zapovedi človeka podvergli, ki druge dolžnosti ne pozna razun une, ktero ima vojak stariga sistema proti absolutnemu cesarju, od kteriga plačo prijema.

Ta zahvala, de so hervaško vojsko (armado) razdrobili med drugo vojašujo.

Zastoj se trudijo uni, ki so početniki tega ukaza, opravičiti djanje svoje, rekoč de se zdaj od poravnave med nami in Madjarmi obstoječih razpertij govoriti ne more, ampak de je treba pokoriti puntarsko deželo.

Taki vzroki nas ne bodo omamili in mi ne vidimo v zadnjim razglasu samo nezaupnost do Bana, in veliko nevhvaležnost proti njem, njegovi vojski in celimu avstrijskemu Slavjanstvu, ampak tudi razžaljenje ustavnih navad in prvi korak k starimu vladanju.

Tode naj dobro gledajo tisti, ki derže kormilo polomnjene državne ladje, kaj de delajo, in vedo naj, de kdor jo je iz brezdna narveči nevarnostl rešiti zamogel, jo zamore tudi v taisto zopet pahnuti.⁴

Iz velikiga Bukovca 22. Listop. Prevčeranjem je bila velika kanonada pri Legradu. Terpela je od pol enajstih do večera. Madjari so namerili dva topa na naše in so neprehama pokali in sô tudi vergli nekoliko bomb, ki so pa tako zanikerne bile, de se nobena razpočila ni. Kaj de je misel njih bila, to se vediti ne more, vendar bi rekel, de nič, kakor našim predstražam nemir delati. Od naših je sam eden padel in eden ranjen. Sovražnimu topu smo pa kolo in kanonirja razbili. Zdaj je zopet vse tiho in mirno v naši okolici. Madjari so jo odrinili, ne vemo kam. —

Gibanje naše na Dravi je zlo negotovo. Zdaj so naši v Medjumurji, zdaj zopet proč gredo, tako de ravno zdaj v Medjumurji ni ne madjarskih ne hervaških vojakov. — Naši se Medjumurcam predobre izkazujejo; de bi le strašno ne plačali! Govori se okoli, de je polno konjikov preoblečenih, ki imajo poskrito orožje. Ako je res ali ne? tega ne vemo, ali napčno je to, de ni nihče hiše preiskal. Pomankanje oficirjev v moji gardi je veliko. Moj bataljon šteje 1460 mož, pa ima samo 5 oficirjev. Tako piše major Vukatinović v Slavensk. J. —

Vukovar 18. Listop. Pri prevozu od 6000 vaganov žita iz Dalje v Karlovce je Batjani iz Oseka 1600 vojakov z šuki poslal bil na Serbe in graničare, kterih je le 400 bilo, in so se pri Sarvašu nekoliko sprijeli bili. Serbi so se mogli v mali gojzd in od ondod v Vukovar vmakniti zavolje večiga številca sovražnikov. Pri tem boju je bil mende tudi Batjan ranjen. (Iz Agr. Z.)

Kakor je bilo že omenjeno, so se na Hervaškim kmetje, nekaj od Madjarov podšuntani spuntali, ker niso zadovoljni, de so se jim vse urbarske odrajtvila in davšine odvzele, ampak segajo tudi v občinsko in gosposkino blago. Jelačić ban je za tega voljo iz Dunaja d. 20. List. razglas poslal na kmete hervaško-slavonskiga naroda, v kterim se pritoži čez nevhvaležnost kmetov, in med drugim reče: „Vsem slabo podučnim bodi še enkrat povedano: de so za večne čase odpravljeni samo in edino urbarski davki, to je tisti davki, naj se imenujejo tlaka, ali deveto, ali deseto, kteri so se od urbarskiga zemljiša dajali, kakor tudi cerkvena desetina; od ktere se pa vendar tista desetina, ki se duhovnu kot gosposkimu gospodu daja, razločiti ima. Davki pa od gornih ali gosposkinih zemelj ktere seljaki samo uživajo, in ne ko lastnino v posesti imajo, in kteri nekaj v gornici, v gorni desetini in drugih odrajtvilih, nekaj pa v gotovim dnaru obstoje, se morajo po naredbi hervaško-slavonskiga državniga zbora tudi za naprej opravljati; zakaj nihče ne more po pravici tirjati, de bi gosposka svoje zemljiša

komu zastoj v vžitek prepušala. In kakor sim jez iz ene strani kmetam terdo besedo zastavil, de jim hočem vse podeljene pravice braniti in obderžati, tako sim tudi od druge strani dolžan gosposkam njihovo čuvati in braniti, zakaj Bog in pravica hoče, de bode vsakimu svoje.“

V Karlovcih 21. List. Svetli naš Vojvoda je včeraj na parobrodu med nas prišel in danas že pred poldnem zopet odšel v Banat. On je v Pančevu en nov bataljon sestavil. V Banatu zbira on vojsko našo. Stara sreča naj ga tudi zdaj spremlja! (Napredak.)

Česka dežela.

Dalmatinski poslanec, ki je brate Čehi in zlasti Slovansko Lipo v Pragi obiskal bil, je povedal, de misli dalmatinsko matico po izgledu česke matice ustanoviti.

Deželno poglavarstvo je sestavilo na predlog odbora Matice česke komisijo, ki se bo z ustanovljenjem pravoslovnih izrekov ali izrazov (terminologije) pečala. Komisija ta, sestavljena iz obeh gubernialnih predstavljavcov, treh uradnikov, dveh udov Matičniga odbora in nekoliko drugih znanih pisateljev českich, je imela prvo sejo 25. list. v kteri je sklenila, narpopred „občno knjigo državljanskih postav“ predstavljati, ko podlago za vse druge v pravnim okrožji potrebne dela. (N. N.)

Moravia in Silezia.

Deržavni zbor v Kromerizu je bil od 25. List. na 27. odložen.

Helfert, kterimu je bilo ponudjeno ministerstvo izobraženja, je samo deržavni podtajnik postal.

Ministri napravljajo svoj program, ki ga bodo v kratkim zboru predložili. —

Minister Stadion ima v mislih, kakor pravi, nekoliko poslancov zavoljo Dunajskiga punta tožiti.

Deržavni zbor je v seji 27. listopada po hudim besedovanji protokole deržavniga zbora na Dunaju od 28. 29. 30. in 31. Kozop. za neveljavne izrekel.

Nadškof Holomovski je poslancu Fistru prepovedal v Kromerizu maševati in poslanec Pillersdorf je svoje pooblastenje nazaj dal, ker je zvedil, de mu Dunajčani pismo nezaupanja poslati mislijo.

Kakor pražke novine povedo, misli avstrijska vlada svojiga konsula iz Saksonskiga ker je v Lipsku dne 13. Listopada zavoljo Blumove obsodbe očitno razžaljen bil, nazaj poklicati in spise tega urada angležkimu konsulu izročiti.

Po Nar. nov. se zdaj v Kromerizu skupej shajajo slavjanski poslanci iz Českiga, Moravskiga, Rusini in Slovenci, in bodo vsi v zboru eno pot hodili. Bog daj, de bi res bilo! —

Iz Holomueca dne 22. l. Tukajšno mesčanstvo je sklenilo frankobrodskimu poslancu Jeitelesu poslati pismo, ki bi njih nezaupnost v njega spričalo, ker se je v Frankobrodu poganjal za pogubo Avstrije.

Tudi v Berni je učilišni svet ali komisija zastran vpeljanja moravskiga jezika v šole sestavljen. — Kaj se pa pri nas v Ljubljani godi? Nekteri gospodje se skrivaje pogovarjajo, kako bi zamogli slovenskimu jeziku pot zastopiti! Tako šolsko komisijo imamo mi!

V Velki Mezeriči. Po strašnih dunajskih dogodbah je obiskal J. Kučera iz Dunaja, poslanec deržavniga zbora za tukajšno okolico, svoje volivce; če prav smo že pri ti nesrečni volitvi prepričani bili, de bo on le za to, mesto v levici izpolniti, je nas pa pri tem obiskani še osebo previzal, de je namesto zagovornika frankobrodski prijatelj izvoljen bil. Na spodobno prigovarjanje tukajšniga važniga mesčana, zakaj de se noče knam pridružiti in naše mnenje prevzeti, je odgovoril: „Ako bi proti meni sto topov postavljeno bilo, ne odstopim od nemške strani in ne bom nikdar česko stranko v zboru podpiral.“

Sramota takimu odpadniku, ki se z tako svojo serčnostjo proti svojim rojakam baha!

(N. N.)

Ogerska dežela.

Boj z Madjari se še mende ni pričel, ampak le armade se na vseh krajih proti njim zbirajo. Madjarov poglavitna vojska je mende blizu Prešporka. Slovaki se zopet vzdigujejo, ker je general Simunič s svojo armado blizu; v Banatu je general Piret naglo sodbo razglasil zoper vse tisti, ki se poveljem ustavniga cesarja in kralja vstavljajo. V Sedmi-graškim pa narhujši narodni boj vlada med Valahi in Madjari. Od bana Jelačića se še ni zvedlo, de bi bil Dunaj zapustil.

Galicia in Vladimiria.

V Krakovi je namesto Križanovskiga za poslanca izvoljen Helcl, kteriga volitev je za Slavjanstvo veliko pomenljiva. Ž njo so pokazali Krakovčani, de niso zadovoljni z ravnanjem svojih poslancov na Dunajskim zboru in ž njih združenjem z Nemci in Madjari. Križanovski namreč je bil iz neslavjanske strani; Helcl, ki je tudi na slavjanskim zboru v Pragi bil, je na svitlo dal svoje politiške misli in jih je tudi pri volitvi drugiga poslanca volivcam razodel, in je razložil, de so polski poslanci na zadnjim zboru pravo pot zgrešili, de on hoče po drugi poti hoditi, in glej — od 79 volivcov taistih, ki so popred Križanovskiga zvolili bili — jih je 74 za Helcla glasovalo. Iz tega se vidi, de Poljaki drugači mislijo od Slavjanov, kot polski časopisi trobijo.

Tarnov 14. Listop. Tukejšna rada narodova (narodni svet) je sklenila, prošnjo na deželniga poglavarja in na ministerstvo oddati, de bi se obseda Lvova berž ko berž dokončala in bi se društvo „centralna rada“ (osrednji svet) v Lvovu zopet ustanovilo. To Tarnovsko društvo se zdaj nar bolj poganja, in ako Lvovsko ne oživi, ga bo ono koj namestovalo. (Sl. C. Bl.)

Avstrijska dežela.

Na Dunaju še vlada vojaška postava, ktera posestnikom in obertnikom tako dobro dé, de se hodijo knezu Vindičgreču zahvalovat. Po nagli sodbi je bilo že 10 oseb vstreljenih; zdaj je pa nagla sodba nehala, in druge obdolžene osebe se bodo po navadni sodbi vojaške pravice sodili.

Ban Jelačić je prijel od Cesarja Leopoldov red. Ruski red sv. Vladimira mu je car Nikolaj z lastnoročnim, prav serčnim pismom poslal.

Ptuje dežele.

Pruska. Po Pruskim je preloženje ustavodajavniga zbora iz Berolina v Brandenburg veliki hrup storilo, narbolj razdraženo je mesto Vratislav (Breslau), kjer clo od razglasenja republike govore. Med tem se je pa Berolin mirno svoji osodi vdal, vse orožje izročil, in vojaški postavi podvergel. Pravdoznanci si pa glave belijo zastran vprašanja, ali ima vlada pravico, deržavni zbor prekladati, ali ne. Clo angležka vlada je svoje pravnike za to poprašala in vsi so enoglasno vladi to pravico prisodili.

Laška. Po celim neavstrijskim Laškim se je zdaj veliki punt vnel, podkurjen od tako imenovanih demokratov in komunistov. V Rimu so ministra Rossita in kot eni povedo, tudi nekiga Papežoviga tajnika vmorili, in so Papeža prisilili, novo ministerstvo čisto po njih volji sestaviti; Papež de pa proti ti nepostavnosti in sili protestira. Tudi mesto Firenze je v roki demokratov.

Francozka. Francozki časopisi popisujejo slovesne obhajila in praznovanja po celi deržavi zavoljo doversene ustave francozke republike. —

Egipt. Pripoveduje se, de je Ibrahim Paša, sin Mehmed Alita umrl. —

Nepolitiški del.

Hero in Leander.

(Balada po Šilerju.)

Zrete tam na robih liva
Gledati se grada siva
Zlatobleska sončniga,
Kjer skoz Dardanel stermeče
Vrata Helespont penče
Morje dré nenehama?
Čujte tuliti valove,
Bor skalovju včiniti,
Azjo tergajo od Evrope,
Pa ljubezni strah jih ni.

Heri rani rah dušico
Ter Leandru v serce psico
Zasadi ljubezni bog.
Hero, mila in eveteča —
V šumu lava gore pleča
On obhodi gaj in log.
Pa očetov vražna jeza
Nju zavezi v bran stoji,
In presladki plod ljubezni
V pad nevarnosti visi.

Tam na Sesta skalorobu,
Ki se stavi časa zobu,
Zlobi Helespont v bran,
Diva čuje čakajoča,
Na Abid se ozirajoča,
Kjer preljubiga je stan.
Ah noheniga mostá ni,
Ni bervi na daljni brod,
Tje nobeden čola ne rine,
Pa ljubezen najde pot.

Ona labirinta tmíne
Z svitlo lučijo prešine,
Člo bedake — modre stri;
Divje zveri v jarm napreže,
Plamosopne blike veže
Serčno v plug si demantni.
Tudi deveterotočni
Stiks ji broda ne zaprè,
Hrabrih rok upleni brezduu
Tmin, kar ji drago je.

Čez valove morja tudi
Njeni mik Leandra budi,
Ona mu je zdih in mar.
Ko večerna pride zarja,
Ga ne straši noč viharja,
V morje plane jak plavar.
Reže močnih ram valove
Želja doseči dragi breg,
Kjer visoko mu bliščeča
Luč prijazno miga vprek.

In on draga sme objeti,
Ji na sercu se ogreti
Priplavavši strašni tok,
Izpolniti serca želje,
Vživati nebes veselje
O objemu nježnih rok;
De mudečiga Avrora
Iz veselja sanj zbudi,
Iz naročja ga ljubezni
V merzlo morje spet podi.

Tridesetkrat zarja zala
Se je v zoru zasmejala
Njima skrivno srečnima
Kot zakona prvi dnovi,
Ki želé si jih bagovi,
Cvetja vedno mladiga.
Nikdar sreče ni okusil,
Ki se ploda ni nebes
Na mertvaške reke brodu
Tergal z mračnih si dreves.

Zor zasije jima krasno,
Dan napoči večkrat jasno,
Srečna pa ne vidita
Se drevesa obleteti,
Ne viharne zime dreti
Z ledohrama siviga,
Clo vesela zretá dneva
Zmir kratkejši kolobar,
In za daljši nočno srečo
Venčata bogov oltar.

Že mrači se zmir hitreji
In daní se zmir kesnejí;
Alj divica mila je
Čakajoč v oknu stala,
In čez morje ozirala
Na Abida robe se.
Morje mirno je ležalo
Kakor čisto zerkalo,
O viharju ni bučalo,
Vtihnile clo sape so.

Živih rib vesele čede
Se igrajo srebroblede

V čistim morju krog in krog,
Černosiviga života
Pošle globočin temnota
Morskih deklic pisan lok.
One same nju ljubezni,
Nju zaveze priča so,
Pa za večno jim zaperla
Hekate je ustnico.

(Dalje sledi.)

Štempihar.

Po celim Gorenskimi in sploh po vsi krajnski deželi je znan pregovor: Je močen, kot Štempihar. Od kod pa de izvira, bi vtegnulo marsikterimu vonder le neznano biti. De je bil Štempihar v Olševku na Gorenskimi doma, de je bil silno močan — krajnski Erkul — so že gosp. Poženčan o priložnosti v Novicah omenili. Neje tedej tudi jez povém, kar sim večkrat o njemu pripovedovati čul. Je v vasi, kjer sim jez doma, mož, ki ima že osemdeset let in čez, ta mi je nar več od njega vedil povedati, in kar je meni pred dvema letama pravil, neje tukej po meni vnovič pové, in pripoveduje po domače:

„Bil sim še mlad, in pasel sim neko jutro v Potočah ovce na pašniku pri cesti, ki derži iz Kokre. Sedel sim na skali in kosil sim ravno žgance in kisle zelje, kar so mi od doma prinesli. Kar pride sem po cesti iz Kokre ne ravno prevelik tode životin mož. Meni se približa, stopi terdo pred me; ter me vpraša: Dečko! poznaš Štempihara? Pravim, de ne. Kar stegne svojo medvedovi enako roko, pri-me me za lase, dvigne me kviško, ter me strese trikrat ali kej semtertje lohka, kot mačka miško, postavi me spet na tla in reče smeje: Zdej ga boš pa že poznal — ter odide. — De, de! si mislim, tebe pa že ne bom pozabil, in res, de sim ga le od deleč vgladal, bežal sim, tekkel sim, kar so me noge nesle, de bi mu več ne prišel v pest. — Silno silni je bil, močen, de ne koj taciga. Njemu za malico štir bokale vina spiti, za dva reparja kruha in dve libri (funta) mesa snesti, ni bilo nič. Imel je nos silo širok. Torej so ga tudi dražili: Štempihar ima velik nos, Junaku vsacimu je kos.

Njega pa je to jezilo, in lučal je za njimi kamnje zeljnato — kamnje, ko vsaki ga še ne prizigne ne. —

Židal je kmet na Klanci nad Krajnjem novo hišo. Bila je že vsa dokončana, le pokrita še ne. Popoldne je bilo, in tesarji in delovci so malicali. Pride mim Štempihar, in strešno, ki je bila že tudi narejena, nese sam na hišo. Delovci to viditi, se začudijo in oveselè, ker jim je bilo še precej težavno delo odvezeto. — Vozilo je šest fantinov kamnje. Najeti so bili od kmeta, ki je tudi hišo novo mislil zidati. Nakladali so pri cesti veliko težko skalo, pa ji niso bili kos. Pride mim Štempihar. Se vstavi pred nje, se malo norca podela, in dvigne in naloži sam skalo, ter gre naprej. — V Krajnji so tudi Štempiharja dobro poznali korenjaka, in vedli so, de ga rad serka. Torej mu enkrat o somnji rečejo neki gospodje: Štempihar, koliko ti damo, če prizigneš letá voz in z sodam vina vred, — (sod vina namreč je pred neko hišo na vozu stalo) — 6 bokalov vina po dvajset, si pri volji, si upaš, reci: de. „Sim“, reče Štempihar, in gerča zvita, buča polna muh! pravi dalej. „Sim, gospodje! tode drugač ne, če bote škodo, ako se kaka nakreti, vi plačali.“ Kakšina škoda, (kvar) odgovore gospodje, se more nek naklučiti? Se nima nič pokaziti, le prizigni, mi bomo vse plačali, če bi se le vtegnulo kaj pokvariti. „Mož beseda, gospodje! reče Štempihar, počí ob dlan, zleze pod voz, va-nj se vpre s herbtam, ter ga vzigne visoko, in pusti ga na nagloma pasti na terde tla, na kamnje. Sod pa poln se strese in popokajo obroči na njim, in vino uide skor vse po tleh. Gospodje so mogli vino in vso škodo plačati, in Štempiharju dati, kar so mu obljubili, in djal je: Poimate, de se boste vedli še kdej z Štempiharjem norčevati — in smeh in smeh je bil po celim tergu. — Zategnil je voznik velik voz (tajselj) v kraj ceste pri kerčmi v Olševku. Na vozu pa je bil sod vina. Pride mim Štempihar po noči. Se skerči zleze pod voz, ga nabaše na herbet, in ga presuče. Drugo jutro je voznik zgodej ustal, ker se mu je naprej mudilo. Ker je pa megla stala, ni vidil, kako je voz obrnjen. Napreže, se vsede na voz, požene in pelje se po ravno tisti poti nazaj, od koder je pred ta dan prišel, in čuda! pred se ni zavedil, kam se pelje, ko je tje prišel, od koder je včerej iti jel. — Le lohka, de je na vozu spal, ka-

kor je že to navada voznikov! — Fantini so se pretepali. Štempiharjev brat pa je bil glava vsiga pretepa. Vlove ga tedej in vtaknejo ga na Berdu nad Krajnjem v luknjo (ječo). Štempihar domu pridši popraša po bratu, in ko zve, kaj in kako, gre na ravnost na Berdo. Pride do grada pred ječo, ki je imela železne vrata. Popraša: „Brate! ali v tej luknji čepiš?“ De! se oglasi brat in pravi: „Jože! si mar ti, me rešit prideš?“ „Sim“, odreče Štempihar in pravi: „Stopi, stopi v kaki kot ječe, de kej ne dobiš;“ izgovori in bacne z nogo v duri, de habijo na sredo tamne sobe. Grad se strese, in gospoda, ker menijo, de je potres, de se bo zdej zdej vse na kup pogreznilo, groze krik zaženejo. Štempihar pa mirno gre z svojim bratom domu proti Olševku. — Tobak (kontreband) je nesil Hrovaškiga. Kar ga zaleze šest mejačev (ibljatarjev). Velejo mu se vdati, ali on dene culo na tla, potegne enimu puško iz rok, našeska do dobriga vsih šest, in gre naprej. — Spet drugikrat je nesel tobak — dva stota (centa) ga je bilo. Že je bil blizo doma, ali na poti je veliko kerčem. Štempihar pa ga je neizrečeno rad lukal, torej je tudi težko kakšino zgrešel. Skorej v vsako je sel, in šel ga je tudi zdaj pit, in navlekel se ga je, de je zadremal, in zaspal na klopi za mizo. Culo pa je pustil v veži ležati. Pride med tim bližni grajsak do kerčme. Viditi v veži culo ležati popraša gospodarja kaj in kako, pobara, čigav de je tobak; kerčmar pa mu reče, de je Štempiharjev, ki v hiši spi. Ne reče ne bele ne črne: temu gre molče na ravnost domu. Ali kmalo prideta dva njegovi hlapčonov z vozom pred hišo, naložita culo tobaka in jo peljeta v grad. Imel pa je grajsak tako klet, v katero se je po stopnjah dol v tla šlo. V to zvalita hlapca culo, kakor jima je bilo rečeno. Gospod grajsak so namreč mislili, de bo Štempihar tako neumen, de bo sam šel v klet po culo, in potem bi se s pomočjo hlapcev železne duri kleti zaperle, zaklenile, in junak se vjel v nastavljeno past. (Kdor bi bil pa Štempiharja vjel, bi bil nekeje veliko zanj potegnil). Gospod grajsak tedej denarja, kakor je že to navada, lakomni, so mislili kej plačila za-nj dobiti. Ali gospod grajsak! oj kako ste se zdaj zmotili: vtegnete biti seer modra zvita buča, ali Štempihar — kmetica ga je rodila, ne gradjanka — Štempihar, on — kmet — je tukaj modrejši, bolj prebrisane glavice. — Zbudi se čez nekoliko časa korenjak, in ker ni vidil tabaka v veži, popraša za-nj kerčmarja, ki mu pove kaj in kako. Kar na ravnost hajdi nad grajsaka. Pride, pravi, reče: „Hej gospod zlahtni! dajte mi tobak nazaj, prosim.“ V kleti tamle, glej! leži, reče gospod grajsak, pojdi ponj. Štempihar pa odgovori: „Vi že pravite, gospod, ali to ni tako, to je vse drugač, kdor je tobak v klet djal, nej ga pa še vun spravi.“ Gospod grajsak pa so se ga bali, torej so djali hlapcama tobak iz kleti spraviti, ker so poznali Štempiharja.

(Konec sledi.)

Z m e s .

Iz Požuna (Prešporka). Čudno obličje predstavlja Košutova vojska in tabor njegov. Vojska njegova obstoji iz pravih vojakov, iz narodnih stražnikov in iz natepenih deželnih brambovcov. Kar je prave vojašnje izmed njih, so madjarski regimenti, kterih neki del je tudi iz neogerskih dežel, kot p. r. kononirji, talianski regimenti: Ceceopieri, Zanini in nekteri galiski regimenti kot Hartmann. Narodna straža je izbrana iz različnih mest, tudi kmetje so v njegovim taboru brez uniforme, ki pa imajo dobro orožje. — Dobri konji za boj so iz pust sredne Ogerske dežele, tako imenovani Cikoši, pravi kervni Madjari iz Po-tisja. Orožani so z pistolami, nožem in sekiro (balta) na dolgim porisu nabito, kakor pravijo fokoši, in z dolgim korbačem. Landsturm pešcov obstoji večidel iz Slovakov in kmečkih Nemcov. (Sl. J.)

Zitni kup.

Srednja cena 1 mernik.

	V Ljubljani		V Krajnji	
	25. Listopada		27. Listopada.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
Pšenice domače	2	31	2	25
» banaske	2	45	2	40
Turšice	—	—	1	36
Sorčice	—	—	1	50
Reži	1	30	1	36
Jecmena	—	—	—	—
Prosa	1	10	1	16
Ajde	1	14	1	2
Ovsa	—	45	—	42